

וישלח תשפג

ועלו מושעים בהר ציון לשפט את־הר עשו

דף מקורות מאת יונתן פציפיצי

בראשית ל"ג:י"ד

יעברגא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר־לפני ולרגל הידים עד אשר־אבא אל־אדני שעירה:

רש"י על בראשית ל"ג:י"ד:

עד אשר אבא אל אדני שעירה. הרחיב לו הדרך, שלא היה דעתו ללכת אלא עד סכות; אמר אם דעתו לעשות לי רעה, ימתין עד בואי אצלו, והוא לא הלך; ואימתי ילך? בימי המשיח (בראשית רבה), שנאמר ועלו מושעים בהר ציון לשפט את הר עשו (עובדיה א'); ומ"א יש לפרשה זו רבים:

תלמוד ירושלמי עבודה זרה ב"א:ח'

. אם שאלו להיכן הולך פליגינן. כשם שהפליג יעקב אבינו לעשיו. שאמר לו עד אשר־אבוא אל־אדוני שעירה: והלך לסוכות. אמר רבי הונא. לא מצינו שהלך יעקב אבינו לעשיר. אמר רבי יודן בריה דרבי. לעתיד לבוא אמר ליה. ועלו מושעים בהר ציון לשפט את־הר עשו.

ילקוט שמעוני על התורה קל"ג:כ"ג

עד אשר אבוא אל אדוני שעירה א"ר אבהו חזרנו על כל המקרא ולא מצינו שהלך יעקב אצל עשו להר שעיר מימיו אפשר יעקב אמתי היה מרמה ביה אלא אימתי הוא בא אצלו לעתיד לבוא הדא הוא דכתיב ועלו מושעים בהר ציון לשפט את הר עשו:

עובדיה א"כ:א

ועלו מושעים בהר ציון לשפט את־הר עשו והיתה ליהוה המלוכה:

סנהדרין ל"ט ב

כתיב (מלכים א יח, ג) ויקרא אחאב אל עובדיהו אשר על הבית ועובדיה היה ירא ה' מאד מאי קאמר קרא א"ר יצחק א"ל ביעקב כתיב (בראשית ל, כז) נחשתי ויברכני ה' בגללך ביוסף כתיב (בראשית לט, ה) ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף ביתא דההוא גברא לא הוה מיברך שמא לא ירא אלהים אתה יצתה בת קול ואמרה ועובדיה היה ירא את ה' מאד אבל ביתו של אחאב אינו מזומן לברכה א"ר אבא גדול שנאמר בעובדיהו יותר ממה שנאמר באברהם דאילו באברהם לא כתיב מאד ובעובדיהו כתיב מאד א"ר יצחק מפני מה זכה עובדיהו לנביאות מפני שהחביא מאה נביאים במערה שנאמר (מלכים א יח, ד) ויהי בהכרית איזבל את נביאי ה' ויקח עובדיהו מאה נביאים ויחביאם חמשים איש במערה וגו' מאי שנא חמשים איש א"ר אלעזר מיעקב למד שנאמר (בראשית לב, ט) והיה המחנה הנשאר לפליטה רבי אבהו אמר לפי שאין מערה מחזקת יותר מחמשים (עובדיה א, א) חזון עובדיהו כה אמר ה' אלהים לאדום וגו' מאי שנא עובדיה לאדום אמר רבי יצחק אמר הקדוש ברוך הוא יבא עובדיהו הדר בין שני רשעים ולא למד ממעשיהם וינבא על עשו הרשע שדר בין שני צדיקים ולא למד ממעשיהם אמר אפרים מקשאה תלמידו של רבי מאיר משום רבי מאיר עובדיה גר אדומי היה והיינו דאמרי אינשי מיניה וביה אבא גיזיל ביה נרגא

רש"י על עובדיה א"כ:א:ג'

הר עשו. י"ת כרכא רבא דעשו:

ספר הוזהר א"ק"ע ב

רבי שמעון פתח ואמר, (יחזקאל א:כ"ח) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם פן מראה הגנה סביב הוא מראה דמות כבוד יי ואראה ואפל על פני וגו'. האי קרא אתמר. אבל תא חזי, דהא פתיב, (דברים לה) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. מה בין משה לשאר נביאי עלמא. משה אסתכל באספקלריא דנהרא, שאר נביאי לא הוו מסתכלי אלא באספקלריא דלא נהרא. משה הוה שמע וקאים על רגליו, וחיליה אתתקף, והוה ידע מלה על בורייה, כמה דכתיב, (במדבר י"ב:ח) ומראה ולא בחידות. שאר נביאי הוו נפלי על אנפיהו ואתחלש חילא דלהון ולא הוו יכלי לקיימא על בורייה דמלה. מאן גרם לון דא בגין דכתיב כי נגע בכף ירד יעקב והוא צולע על ירכו. וכל אינון נביאיין לא יכילו לקיימא על מה דזמין קודשא בריה הוא למעבד ליה לעשו, בר עובדיה נביאה דהוה גיורא דאמי מסטרא דעשו, דא קאים בקיימיה עליה דעשו ולא אתחלש חיליה. ועל דא כל שאר נביאי אתחלש תוקפיהו ולא הוו יכלין לאתקיימא על מלה על בורייה כדקא יאות, מאי טעמא, בגין כי נגע בכף ירד יעקב בגין הנשה, דנסיב ושאוב כל חילא דירכא, ועל דא אתבר חילא דירכא ואשתאר צולע על ירכו. דהא כל נביאיין דעלמא לא יכילו לאדבקא ולקיימא ביה. תא חזי, נביאיין כלהו בר משה לא קיימו בתוקפיהו כדקא חזי. ומאן דלעי באורייתא ולית מאן דסמיך ליה ולא אשתכח מאן דאטיל מלאי לכיסיה לאתתקפא. על דא אורייתא קא משתכחא בכל דרא ודרא ואתחלש תוקפא דאורייתא כל יומא ויומא, בגין דלית לון לאינון דלעאן בה על מה דסמכין, ומלכו חייבא אתתקף בכל יומא ויומא. תא חזי, כמה גרים חובא דא, ובגין דלית (לון) מאן דאסמיך לאורייתא כדקא יאות אינון סמכין חלשין, וגרמין לאתתקפא להווא דלית ליה שוקין ורגליו לקיימא עליהו. פתח ואמר, (בראשית ג:י"ד) ויאמר יי אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארוור אתה מכל הבהמה וגו' על גחונך מלך. מאי על גחונך מלך. דאתברו סמכין דיליה וקציעו רגליו ולית ליה על מה דקאים. כד ישראל לא בעאן לסמכא ליה לאורייתא, אינון יקבין ליה סמכין ושוקין לקיימא ולא אתתקפא בהו. תא חזי, כמה עקימו וחכימו אתחכם בהווא ליליא ההוא דרכיב נחש לקבליה דיעקב, דהא איהו הוה ידע דכתיב, (בראשית כ"ז:כ"ב) הקול קול יעקב והידים ידי עשו. ואי פסיק קלא דיעקב כדון והידים ידי עשו. בגין כד אסתכל לכל סטרין לאבאשא ליה ליעקב ולאפסקא קליה. וקמא ליה תקיף בכלא. דרועין מסטרא דא ומסטרא דא דאינון תקפין גופא דאתתקף בנייהו, וקמא תוקפא דאורייתא ואתתקף בכלא, כדי וירא כי לא יכול לו. מה עבד, מיד ויגע בכף ירכו, דאתחכם לקבליה. אמר פיון דאתברו סמכין דאורייתא, מיד אורייתא לא אתתקף. וכדון יתקיים מה דאמר אבוהון, הקול קול יעקב והידים ידי עשו. (בראשית כ"ז:מ) והיה פאשר תריד ופרקת עלו מעל צנארה. וכדא אתחכם לקבליה דיעקב דהא בגין דיתבר חילא דאורייתא אזיל ואתתקף עשו. וכד חמא דלא יכיל לה לאורייתא, כדון חליש תוקפא דאינון דסמכין לה, וכד לא ישתכח מאן דסמיך לאורייתא, כדון לא יהא קול קול יעקב ויהון ידים ידי עשו. וכד חמא יעקב הכי כד סליק צפרא, אתקיף (יעקב) ביה ואתגבר עליה עד דאיהו בריה ליה ואודי ליה על אינון ברקאן, ואמר ליה לא יעקב יאמר עוד שמך פי אם ישראל, לאו יעקב בעקימו אלא בגאותא ותוקפא דלית מאן דיכיל לה. ותא חזי, מהאי נחש כמה חילין מתפרשין לכל סטר ואשתכחו בעלמא לגבי בני נשא. ובעינן לקיימא להווא גיד הנשה, דאף על גב דקריב ביה ההוא דרכיב על חוץ קיים איהו, ואתקיים בגוון ולא אתבר. וחילא בעינן לאתתקפא בעלמא ולא חזוהא פי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל. וכד חמי דהא לא אתבר ולא אתאכיל ההוא אתר, כדון אתבר חיליה ותוקפיהו ולא יכיל לאבאשא לבנוי דיעקב. ועל דא לא בעינן למיהב דיקתא לברייתא דעלמא למיכל ליה ולא לאתאכלא פלל.

מחזור קמחא דאבישונא (בולוניה) וכן בשבולי הלקט

חכמה אהבתך והשלישית הוא דמסמיר וכמסמיר כנבואות ונה טראסה עד כמה שענינה ענין תשובה וסוסף עליה לפנית פסוק אחרון כנבואת ערביה לעשות פתחה שבת כישועות של ישראל וארדה סוסף מאל כסוך וכולי עד אשר נשבעת לאבותי סמי קדם והוא סיוס נבואה סיכה ואף על פי שאמרין אין כדלניס כנביא לנביא כנביא של תרי עשר וחזירו להיות כלם חסוסיס כביא אתר שדרי כסמראתך נכללו וסכרך לפניה ולא תריה כסדר שחרית ואם הוא שבת ססכור ככרטה אחרונה של שבת דכי הכי דאמרין יום הוא סטחוייב בתשפלות לענין הוכרת שבת בתפלת געלת הבה נמיניסאיות הוא סטחוייב בשני הפסוקים

בראשית רבה ס"ה:ט"ו

ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שער (בראשית כז, יא), גבר שדין, כמה דאת אמר (ישעיה יג, כא): ושעירים ירקדו שם, (בראשית כז, יא): ואנכי איש חלק, כמה דאת אמר (דברים לב, ט): כי חלק ה' עמו. רבי לוי אמר משל לקנז וקרת, שהיו עומדין על שפת הגרן, ועלה המוזן בקנז ונסתבך בשער, עלה המוזן בקרת ונתן ידו על ראשו והעבירו. כד עשו הרשע מתלכלך בעונות כל ימות השנה ואין לו במה יכפר, אבל יעקב מתלכלך בעונות כל ימות השנה ובא יום הפורים ויש לו במה יכפר, שנאמר (ויקרא טו, ל): כי ביום הזה יכפר רבי יצחק אמר לא שאול הוא לה ולא שאולה היא ליה, אלא (ויקרא טו, כב): ונשא השעיר עליו, זה עשו, שנאמר: הן עשו אחי איש שער. (ויקרא טו, כב): את כל עונתם, עונות תם, שנאמר (בראשית כה, כז): ויעקב איש תם.

בראשית רבה ס"ה:י"ד

רבי חֵלְבֹו אָמַר טוֹבִים לָךְ, שְׁעַל יָדֶן אֶת גּוֹטְלֵךְ אֶת הַבְּרָכוֹת. וְטוֹבִים לְבָנֶיךָ, שְׁעַל יָדֶן הוּא מִתְּכַפֵּר לָהֶם בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, דְּכָתִיב (ויקרא טז, ל): כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכָּפֵר וְגו'.

אגרא דכלה, ביאורים על מדרשים, תרגומים ופירושים רש"י לפרשות בראשית נח ולך לך, מדרש רבה ב'י"א דבר אחר יום אחד זה יום הכיפורים, שבכל השנה שרו של עשו מקטרג ומבקש ממשלה על יעקב ומגביר הדינים בקטרוגו, וביום הכיפורים מתהפך לטוב וממליץ על ישראל, כי אז ממתקאין הדינים בשרשם בקדושת היום שהוא מסוד תשובה עילאה, והבן:

תלמוד ירושלמי סנהדרין י"א:ה'ג'

הַכּוֹבֵשׁ עַל נְבוֹאָתוֹ. כִּיּוֹנָה בֶן אַמִּיתִי. אָמַר רַבִּי יוֹנָה. יוֹנָה בֶן אַמִּיתִי נִבְיָא אֲמַת הָיָה. אֶת מוֹצָא בְּשַׁעַה שְׁאָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹם לָךְ אֶל־נִינְוָה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וְקָרָא עֲלֶיהָ כִּי־עֲלֵתָה רַעְתָּם לְפָנָי: אָמַר יוֹנָה. יוֹדַע אֲנִי שֶׁהַגּוֹיִם קְרוּבֵי תְּשׁוּבָה הֵן. וְהַרְיֵנִי הוֹלֵךְ וּמִתְנַבֵּא עֲלֵיהֶם וְהֵם עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא וּפּוֹרַע מִשׁוֹנְאֵיהֶן שְׁלִישְׁרָאֵל. וּמָה עָלֵי לַעֲשׂוֹת. לְבָרוּחַ. וַיָּקָם יוֹנָה לְבָרוּחַ תְּרִישִׁישָׁה מִלְּפָנָי יִי וַיֵּרֵד יָפוֹ וַיִּמָּצָא אֲנִיָּה | בָּאָה תְּרִישִׁישׁ וַיִּתֵּן שַׁכְרָה וַיֵּרֵד בָּהּ וְגו'.

תלמוד ירושלמי סוכה ה'א:ג'

אָעַל רַבִּי יוֹחָנָן וְדָרַשׁ. יוֹנָה בֶן אַמִּיתִי מְזַבְלוֹן הָיָה. דְּכָתִיב וַיַּעַל הַגּוֹרֵל הַשְּׁלִישִׁי לְבָנָן זְבוּלוֹן לְמִשְׁפַּחְתָּם. וְכָתִיב מִשֵּׁם עֵבֶר קְדָמָה מְזַרְחָה אֲתָה חֶפְרָה עֲתָה קְצִין. וְכָתִיב כְּדָבָר יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דָּבָר בְּיַד־עַבְדּוֹ יוֹנָה בֶן־אַמִּיתִי הִנְבִּיא אֲשֶׁר מִגַּת הַחֶפְרָה:

חולין צ"א א

(בראשית לב, כה) ויותר יעקב לבדו אמר רבי אלעזר שנשתייר על פכין קטנים מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממנום יותר מגופם וכל כך למה לפי שאין פושטין ידיהן בגזל

